TARTU TULETÕRJENDUSE AJALOOST.

E. Tender.

Suuremate Eesti linnade minevikust on Tartu oma kõige vaheldus- ja ühtlasi õnnetusrikkam. Silmapaistva koha viimaste hulgas omavad kahtlemata tulekahjud. Seetõttu on arusaamatu vähene huvi, mis neile, nagu üldse tuletõrjendusele, senini pühendatud kohaliku ajaloo uurijate poolt. Rohkem tähelepanu on leidnud ainult 1775. a. katastroof ning vabatahtliku tuletõrje ajalugu. Viimase 50 aasta juubeliks a. 1914 üllitatud pidukirjutises[1]) leidub peale vabatahtliku tuletõrje ajaloo ka 28-leheküljeline ülevaade tuletõrjendusest Tartus 1624—1864 (Zur Chronik des Feuerlöschwesens in Dorpat von 1624 bis zur Gründung der Freiwilligen Feuerwehr im Jahre 1864) H. Leziuse sulest. Koostatud olevat see küll ärakirjade põhjal linna-arhiivis säilivatest allikatest, kuid neid on kasutatud nii pealiskaudselt ja puudulikult, et vähegi tõetruu pildi saamine selle kirjutise alusel on peaaegu võimatu. Ei tarvitse pikemalt peatuda käsitluses leiduvate arvukate eksituste ja vassingute juures. Iseloomustuseks nimetatagu vast ainult, et seal ei mainita ühegi sõnaga 1775. a. hiiglatulikahju, mil suurem osa linnast hukkus. Kahjuks oli selle töö autoriteet siiski niivõrd suur, et isegi koguteoses „Tartu" tuletõrjet käsitleva artikli vanemat aega puutuv osa ainuüksi sellel põhjeneb. Kõige rikkalikumaid ja usaldusväärsemaid andmeid pakub ikkagi veel F. K. Gadebuschi „Livländische Jahrbücher", kuid teose iseloomust sõltuvalt on need väga laiali pillatud ning sagedasti ka liiga lakoonilised ega saa asendada seotud erikäsitlust.

Tartu vanema linna-arhiivi hävimise tõttu on meie teated linna siseajaloo kõikide alade kohta väga puudulikud ega tea me ka ehitustegevuse ja tuletõrjenduse korralduse ja arengu kohta sel ajastul pea mitte midagi.

Näib, et Tartu kannatas keskajal tulikahjude all mitte vähem kui teised Baltimaade suuremad linnad. Nii on olnud a. 1329 augustis suur

---

[1] Festschrift zum 50-jähr. Jubiläum der Dorpater Freiwilligen Feuerwehr. Dorpat 1914.

Tartu III, lk. 235